

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravišstvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Iz mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 27. julija.

Navzočnih je 20 odbornikov. Župan g. Grasselli prične sejo z govorom, v katerem se spominja sijajne deželne svečanosti o priliki šeststoletnice, katera bode gotovo vsacemu v živem spominu do zadnjega zdihljeja. Nepozabljiva pa bode tudi ostala izredna milost presvitlega cesarja, s katero je Nj. Veličanstvo blagovolilo mestni zastop ob vsakej priliki odlikovati, in Njegovega Veličanstva odgovori na preponižne nagovore pri sprejemu na železnici, v dvorci in pri odhodu na meji Ljubljanskega mesta bodo gotovo z zlatimi črkami upisani v zgodovino Ljubljanskega mesta. Gospod župan potem prebere odgovore Nj. Veličanstva cesarja v slovenskem jeziku in nasvetuje, da se isti priloge zapisniku denašnje seje, čemur mestni zbor jednoglasno z živoklici pritrjuje. Gospod župan potem poroča, da je z deputacijo prosil Nj. Veličanstvo presvitlega cesarja, naj bi blagovolil si ogledati osobno razsvetljavo Ljubljanskega mesta. Tej prošnji je Nj. Veličanstvo blagovolilo ustreči ter po ogledu razsvetljave izraziti županu Svojo Najvišjo zadovoljnost, izjavljaje, da je razsvetljava mesta sijajna in lepa.

Po nalogu mestnega zbora je posebna deputacija pod vodstvom župana, obstoječa iz gospodov mestnih odbornikov dr. Mosche-ta kot načelnika finančnega odseka in J. Hribarja kot načelnika odseka za olupšavo mesta, v posebnej avdijenci izročila dve prošnji: da bi Nj. Veličanstvo blagovolilo odrediti, da se zakup užitnine v Ljubljani prepusti mestnemu magistratu in da se Ljubljanskemu mestu proda vojaška bolnica in poslopje poleg nje, v katerem so nastanjeni uradi in pekarna za oskrbovanje vojakov. Nj. Veličanstvo blagovolilo je odgovoriti, da bode obračalo na obe prošnji Svojo Najvišjo po-

zornost in obljubilo, da je pričakovati ugodne rešitve. A Nj. Veličanstvo ni samo z besedami, nego i dejanstveno blagovolilo izraziti Svojo naklonjenost Ljubljanskemu mestu, kajti podarilo je Svoj doprni kip, ki bode postavljen na dostojnem mestu še v poznih dneh pričal o Nj. Veličanstva naklonjenosti napram Ljubljanskemu mestu. Tudi reveže je Nj. Veličanstvo blagovolilo obdariti z veliko svoto, ki se bode razdelila po dogovoru s slavno deželno vlado prihodnje dni. Gospod župan pravi konečno, da skoravno se je za vsako Ljubljanskemu mestu po Nj. Veličanstvu naklonjeno Najvišjo milost vsekar posebej zahvalil, je vendar preverjen, da izrazi le občni čut vsega mestnega zbora Ljubljanskega, oko v spomin krasnih dnij cesarske navzočnosti zakliče: Slava našem presvitlemu cesarju Franu Josipu I. Slava! Slava! Slava! (Ves zbor vsklikne stoječ navdušeno trikrat slava!)

Gospod župan nadalje naznani, da je v spremstvu g. podžupana Fortune in mestnega odbornika dra. Zarnika naznani v Ljubljani bivajočim gg. ministrom grofu Taaffe-ju in grofu Falkenhaynu, kakor tudi c. kr. deželnemu predsedniku baronu Winklerju, da jih je mestni zbor izvolil jednoglasno častnim meščanom Ljubljanskim in da so ga vsi gospodje, kateri so radostno vzprejeli častno meščanstvo Ljubljansko, naprosili, naj izjavi mestnemu zboru srčno zahvalo za častno imenovanje. (Dobro! Dobro!)

Gospod župan nadalje pravi, da mu ni treba navajati, kako vzgledno se je prebivalstvo Ljubljansko in z dežele prišedše vedlo o slavnostnih dneh. Niti najmanja nerednost se ni pripetila v mestu in prijazna dolžnost ga veže, da izjavlja v mestnega zastopa imenu gorko zahvalo svojim someščanom Ljubljanskim in prišlecem z dežele za izvrstni red, kateri je olajševal mestnemu redarstvu težko nalogo. V resnici trudapolno in požrtvovalno pa je bilo delovanje mestnih organov za redarstvo, sosebno

pa načelnika redarstvenikov gospoda magistratnega svetnika L. Perone, kateri je neumorno delujoč spodbujal mestne uradnike in stražnike, da so izvršili tako častno svojo nalogo, gotovo le v čast Ljubljanskemu mestu. (Dobro! Dobro!) Gospod župan izreka vsem zahvalo in prosi, naj ga mestni zbor pooblasti, da izreče v prvej vrsti za izvrstno službovanje o priliki 600letnice g. svetniku L. Peroni, in tudi vsem mestnim uradnikom in stražnikom pismeno zahvalo v imenu mestnega zbora.

Ta predlog se mej občnim odobravanjem jednoglasno sprejme, isto tako predlog g. župana, da se izjavi zahvala mestnega zbora za redarstvo meščanskim gardam dolenskim, veteranom, in raznim požarnim brambam, kakor tudi različnim društvom, ki so sodelovala pri redarstvu.

Gospod župan se potem spominja v slavnostnih dneh umrlega magistratnega svetnika g. Jeras-a, ki je neumorno deloval v prid mesta Ljubljanskega in kateri se bode težko nadomestil ter nasvetuje, da mestni zbor v znamenje sočutja ustane s sedežev, kar se zgodi.

Gospod župan naznani, da je došel odgovor kranjskega deželnega šolskega sveta na prošnjo mestnega zbora Ljubljanskega, da se uvede v mestne ljudske šole Ljubljanske slovenščina kot učni jezik. Zapisnikar g. Kališ prebere odlok, kateri slove:

„Der k. k. Landesschulrath findet in der Berücksichtigung des vom Gemeinderathe der Landeshauptstadt Laibach in der Sitzung vom 31. August gefassten Beschlusses, die Einführung der slovenischen Unterrichtssprache für alle Lehrgegenstände an den städtischen öffentlichen Volksschulen in Laibach von Beginn des Schuljahres 1883/4 mit der gleichzeitigen Anordnung zu bewilligen, dass für den Unterricht der Kinder deutscher Muttersprache, sofern

LISTEK.

Deželna razstava v realki.

(Dalje.)

Uršulinski samostan v Škofjiloki razstavil je jako veliko in lepih predmetov. Velika dekoracija na steni kaže na belem „moire“ belomodro-rudeče vezeni grb Kranjske s krono vojvode, obdan z lavorjevim vencem, na čegar peresih so z zlatom vezena imena vseh Habsburških vladarjev od leta 1283. V kakej tehniki so delana peresca, zaradi višine nismo mogli razvideti. Omenjeni srednji del je v resnici krasen, ideja sama je prav lepa, manj srečna pa je stafaža s škropilno slikarijo (spritzmalerei). Dalje vidimo tu lepe proizvode in razkazila vseh novodobnih del, od navadne pletene nogovice do krasnega Beneškega vezanja, razne načine pletenja, kvačkanja, vezanja itd. Naše dame občudujejo zlasti prekrasni, na svileni gazo z zlatom vezeni altarni prt in veliko število jako lepo kvačkanih ustavkov za blazine.

Uršulinski samostan v Škofjiloki odlikuje se tudi s tem, da so vsi napisi na razstavljenih pred-

metih slovenski in da pri ročnih delih svojih gojenk prav prijetno združuje pouk v družih strokah, kakor se to vidi pri „Lipi“. To vam je zares originalno delo. Drevesce, postavljeno na svoje naravne korenine, ima sredi debela mizico, ki je ob enem pristen zemljevid Kranjske. Ob kraji čitajo se stih:

Slovenija! majhna si, vendar leskeče
Prekrasnih slave zvezd obnebje Tvoje,
Zasluga vsakeršna ima jih broje
In gjačnosti so daleko sloveče.

In da je temu res tako, kaže nam pogled na jako umeteljno in trudapolno izdelani vršček slovenske lipe, na katere posamičnih peresih so kaligrafirana imena vseh zaslužnih in slavnih Kranjcev, kakor: Vrtovec, Jurij Japel, Kumerdej, Bleiweis, Langus, Anton Alojzij Wolf, Matej Ravnikar, Toman, Hipolit, Knoblehar, Baraga, Chrön, Vega, Kopitar, Koseski, Cojz, Janez Cigler, Ungnad, Žiga Herberstein, Ravber, Lamberg, Turjaški itd.

Okoli te lipe je vedno dovoij gledalcev, ki z veseljem ogledujejo ta v vseh podrobnostih z jednako natančnostjo dovršeni proizvod iz tibe samostanske celice. Naravno je, da ta lipa „Ljubljanskemu buteljnu“ ni bila po godu, da se je zaganjal v njo in v navedena imena, mi pa smo

Škofjeloškemu samostanu za to, kakor za druga dela, prav hvaležni in mu izražamo javno svoje globoko priznanje.

Uršulinski samostan v Ljubljani je tudi dostojno zastopan. Dela učenk in gojenk so prav lična, deloma dovršeno lepa. Razstavljeni so vsi načini pletenja in kvačkanja od traka z vzorci, čepic (avb), do izredno lepih posteljnih odej in preprog za zofe (Schutzdecken).

Ravno tako lepa so tudi dela v filet guipure, frivolitete, in umeteljno zvršene čipke v point-lace, Esta Helena in Beneško vezanje. Posebno pohvaliti treba šivalna dela, vezene na belo in krparije, ki so v vsakem gospodinjstvu velike vrednosti. Bogato število namiznega in hišnega perila kaže se v obeustranskem navzkrižnem ševu, staronemškem vezanju in v Holbeinovi tehniki. Tudi slikanje z iglo in z zlatom ni pozabljeno, in razen cele vrste vezav na pliš in z zlatom nahajamo tudi prav lične rezbarije iz lesa in probkovine (kork), n. pr. Roselani v Švici, Coenaculum iz Jeruzalema, pri katerem se je osobito čuditi izvrstno izvedenim palmam. Najlepše mej te vrste deli je mizica z nastavkom cvetic, fantasie-delo (štev. 186).

(Dalje prih.)

sich zu Beginn des Schuljahres 1883/4 eine hinreichende Anzahl derselben zur Aufnahme in eine Volksschule mit deutscher Unterrichtssprache melden sollte, durch sofortige Errichtung einer Volksschule mit deutscher Unterrichtssprache oder durch Errichtung von Parallelklassen mit deutscher Unterrichtssprache an den schon bestehenden städtischen öffentlichen Volksschulen Vorsorge getroffen werde. Dagegen kann dem Ansuchen des Gemeinderathes, dass die deutsche Sprache an den städtischen öffentlichen Volksschulen in Laibach als obligater Lehrgegenstand erst von der dritten Classe an gelehrt werde, im Hinblick auf die Bestimmung des Punktes 7 des h. ä. Erlasses vom 8. Oktober 1870 Z. 316, wornach der Unterricht in der deutschen als zweiten Landessprache dann zu beginnen hat, wenn die Schüler im Lesen und Schreiben der Muttersprache einen sichern Grund gelegt haben, keine Folge gegeben werden.“

Dr. vitez Bleiweis Trsteniški predlaga, da se dopis deželnega šolskega sveta izroči šolskemu odseku, ker bode treba na istega odgovarjati. Predlog se jednoglasno vsprejme. (Dolje prih.)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 28. julija.

Naučno ministerstvo je glede na to, da so razne njega naredbe, ki so se izdale v posebnih slučajih posameznim vseučiliščem, važne tudi za druge visoke šole, vse te naredbe zbralo ter v tisk dalo pod naslovom: „Zbirka postav in naredb, veljavnih za avstrijska vseučilišča, izdano po naročilu in z uporabo uradnih virov ministerstva za uk in bogočastje“. Uredil je to zbirko član tega ministerstva baron Schweinkardt ter izdala c. kr. zaloga šolskih knjig.

V današnji seji **českega** deželnega zbora bode prva živahnejša debata v tem zasedanju, kajti na dnevnem redu je prvo čitanje predloga dr. Riegerja o spremembi volilnega reda, katerega bode predlagatelj utemeljeval, in pa poročila budgelnega odseka o muzeji. Budgetni odsek je mej drugim tudi sklenil, da se v bodoče ne bodo več delile deželne podpore evangelskim in židovskim šolam, nego da se ima v deželnem zboru postavnim potom urediti podpiranje konfesionalnih šol.

Deželni namestnik **Dalmacije**, baron Jovanović, potoval je na Dunaj, kjer bode pač pri ministerstvu osobno poročal o zadnjih dogodkih, ki so prouzročili tako naglo zaključenje deželnega zbora. V vsem skupaj mudil se bode le jeden dan v prestolici ter se je nadejati, da se bode vsa zadeva rešila mirno in brez silovitosti.

Wannje države.

Iz **Cetinja** se poroča, da bode zaroka črnogorske princeze Zorke s princem Petrom Karageorgjevičem v 11. dan avgusta. Ta zakon pripisovati je ruskemu uplivu; Rusija odstranila je vse ovire, ki so se mu ustavljale, tudi finančne. Naperjena pa je baje ta zveza z jedne strani proti Srbiji, na druge strani pa ima biti princ Karageorgjevič pripravljen za vse mogoče slučaje v Bolgariji.

Ruska cerkvena oblast prepovedala je menihom **srbskega** samostana v Moskvi nadaljno službovanje božje, ker so vzlic danemu ukazu v cerkvene molitve upletali ime srbskega metropolita; ob enem je odredila zaključenje srbskega zavetišča ter samostanskemu opatu naročila, da se ima s ključji vred takoj podati v Belgrad. Na njegovo mesto postavljen je začasno ruski menih. Srbski ministerski svet je baje ukrenil protestovati proti temu činu. — Danes vrne se Mijatović iz odpusta ter prevzame zopet svoj resort, čegar glavna naloga je ustanoviti nacionalno banko. Po deželi podpisalo se je baje mnogo dotičnih delnic.

Varšavski guverner general Gurko vzprijel je te dni zastopnike uradov. Na odgovor zastopnikov šol in vseučilišč je dejal: „Car ne želi, da bi iz Poljakov delali Ruse. Glejte, da boste mladino prepričali, da ste Rusija in Poljska nerazdružljivi, ne skušajte pa Poljake spreminjati v Ruse, kar se žalibog ne dá.“ — Poljskim železnicam se je baje zaukazalo brzo naznaniti, koliko vojaških vlakov bi bilo ob vojni vsaki dan na razpolaganje.

Dopisi.

Z Dolenjskega 27. julija. [Izv. dop.]

Vem, da se je že mnogo pisarilo po slovenskih listih o šolstvu na deželi, vendar naj tudi jaz izpre-

govorim nekoliko o tej reči, kar se mi zaradi zveze z blaženo in jedino zveličavno nemško „kulturo“ jako potrebno zdi. Lastna domišljija te vrstice neso, ampak resničen dogodek, ki prav jasno kaže, kake pojme imajo naši nasprotniki o ljudskih šolah in Slovencih sploh.

Imel sem priložnost obiskati pretečeno nedeljo svojega strijca na Spodnjem Štajerskem blizu Vidma pri Krškem. Da bi se malo pokratkočasila in umaknila letnej vročini, zavijeva jo na Vidmu v neko pošteno gostilno. V malo trenutkih prisopiha za nama meni do sedaj neznano človeče. Pozdrav je bil koj nemški: goten tok, goten tok! Nama to ni bilo nič kaj čudnega, ker ljudje v tem kraju — celo kmetski — jako radi nemški tolčejo, ter mu prijazno odzdraviva. Da natančneje govorim, bode rečeno, da je mož Celjan in baje viteškega stanu, kar bi mu pa nihče ne prisojal. Prvič se ne strinja ta stan z njegovim obnašanjem in drugič ne dopušča nam tega sklepa njegova sedanja služba — pisari namreč pri sodniji v Krškem. — Usede se mož zraven naju in kmalu pričnemo živahen razgovor o raznih rečeh. Tako pridemo tudi na ljudske šole slovenske. Tu mu ni šlo nikakor v glavo, da neso popolnem nemške. Hotel je dokazati s puhlimi besedami potrebo nemškega jezika slovenskim kmetiskim otrokom, češ, da ga rabijo pri sodniji, na potovanji itd. V dokaz temu navel je tudi besede, ki jih je baje izgovoril naš presvitli cesar v času slavnostnih daj v Ljubljani in ki naj bi stale najprvo v „Laibacher Zeitung“, in ko sem mu to po pravici zanikal, pa v „Grazer Tagespost“: „Ihr Krainer seid brave und treue Leute, aber lernet die deutsche Sprache, denn ihr braucht sie sehr.“ Pa še ni dovolj. Šel je v svojej predrznosti še dalje. Napal je dušni revček blažene nemške „kulture“ Slovence, ali po njegovem „diese windischen Leut“, in posebno našega poštenega kmeta s surovimi besedami: dieses g'sindel do, tummes g'sindel, kommt vor gericht und versteht gar nicht. Dos kommt eben, weil es in der Schule gar nichts deutsch lernt, sondern diese tumme windische sprach; dos darf nicht lang dauern, tedaj sem mu prestrigel zasramovalno besedo ter ga ostro pa pristojno zavrnil. In ko je stari vitez videl pred seboj neustrašljiva nasprotnika, tedaj je obmolknil, potolažil na videz svojo jezo ter se mi zopet prijaznega hlinil.

In takih načel ni le jeden ali drugi, ampak vse polno je nemških kulturonošcev na Spodnjem Štajerskem in tudi na Kranjskem. Lahko bi tukaj več imen navel, ki jih pa zaradi različnih uzrokov raji zamolčim. Le še jedno naj povem, kar sem čul o ljudski šoli od poštenih in za blagor ljudstva unetih mož. In sicer so z žalostjo izrekli, da se otroci sedaj v primeri manj nauče, kakor nekdanj. In uzrok temu naj bi bilo urivanje nemščine v ljudske šole in preobila množica predmetov, ki kmetkim otrokom prav malo ali pa nič ne koristijo. To so besede velike važnosti in trebajo premisleka.

Od meje Dolenjske 26. julija. [Izv. dod.] Če Vam jaz danes, gospod urednik, nadaljujem svoje „pismo“ s predmetom, s katerim sem bil ono od 24. t. m. končal, mi gotovo ne boste v zlo štel — te „prostosti“, vsaj Vam je znano da: česar je polno srce, — rado iz ust gre. Moja — srce in usta n. pr. sta „polna“ „des Treibens unb Handelns“ — nemškega „Schulverein-a“, in sicer v — jednem delu Dolenjske, kjer steza ta „tartarska pošast“ — kolikor daleč jej je mogoče — svoje zmaju podobne ude! — Tako pridem slednjič ad rem.

Ob času novozidanega šolskega poslopja v Maverlu in zatem, ko se je isto odprlo, se je mnogo čulo govoriti in brati, nič manj pa ni na dnevnem redu bil v ranjtem deželnem zboru — več ali manj dokazan faktum, da je pri tej šoli v porabi stal ponemčevalni stroj našemu narodu pogubonskega „Schulvereina“. Ker se je o tem tedaj že dovelj razpravljalo, se i jaz ognem Mavrlske zadeve, pa stopim korakov par — „na levo“, — kamor mi nekako kaže razpis okrajnega šolskega sveta Kočevskega od 14. julija t. l. št. 962. nekaterih učiteljskih služb, kakor: na Robu, Osivnici, Velicah Poljanah, itd. —

In ta „itd.“ — gospod urednik, lejte si ironijo, s katero naj bi človek dal si „pesek v oči“ metati? — ka-li! — O, ne boš Jaka! Ne „itd.“ — ampak to-le je pravi „des Pudels Kern“ v teh „ušescih“: V omenjenem razpisu okr. šol. sveta Kočevskega nahaja se služba učitelja na jednorazrednej ljudski šoli v Grčaricah — tam gori v okraji Ribniškem, — „mit Gehalt und Naturalwohnung!“ — Ej, gospôda, kako ste čudni! in pa „kunštni“ — bi dejal; — ali še bolj pa smo mi, ki vemo v katerem grmu — zajc tiči!

Vas Grčarice šteje nekaj čez 300 prebivalcev. Gotovostjo smem trditi, da je večina tega prebivalstva slovenske narodnosti, ostalo pa deloma pravi Kočevarji, deloma pokočevarjen naš narod, — ki mu pa slovenski jezik nikakor ni „španjska vas“. (Kar se tega tiče, Vam hočem specijalno pozneje objaviti, če Vam je ustrezno).

Vrnimo se k tej razpisanej učiteljskej službi „mit (—?) Gehalt und Naturalwohnug“. Učiteljska služba je razpisana, to stoji „črno na belem“, da! Ali — kljub temu, da je ta stopinja določena za nastop začetkom šolskega leta 1883—4, in je prošnje uložiti do 20. avgusta pri okr. šol. svetu v Kočevji, — ne more človek kam, da ne bi se smejal, videti, da tega poslopja na tej božjeji zemlji niti še ni, marveč se bode stoprav zidalo! — Nu, mogoče je, mogoče tudi ne, da bo poslopje to do začetka prihodnjega šolskega leta že popolnoma dodelano in sposobno za rabo, še bolj mogoče, da ne zinem istinito, pa je, da bode k zidanju in obcej napravi te šole pripomogel — vsaj to trdili so in še trdijo zanesljivi možje neomadeževanega značaja! — zloglasni „žakelj“ nemškega „Schulvereina“, in to z 1000—2000 gld.! Kaj bi li človek sedaj še dejal k temu?! — Če se to obistini, kar je več ali manj že istinito, ergo verjetno, — o potem smo kranjski Slovenci zopet nekaj zgubili vsled pr. grošev nemških teh Judežev! —

O tem natančneje — pri priliki, če Bog da! — Dolenjski pohajkovelec.

Domače stvari.

— (Iz mestnega zbora Ljubljanskega.)

Koncem včerajšnje seje, o katerej poročamo na drugem mestu obširneje, vprašal je mestni odbornik g. dr. Drč gospoda župana, mu je li znan dogodek v Švicariji ter je konstatoval, da vlada mej Ljubljanskim prebivalstvom vsled provokatoričnega in več nego brezozirnega obnašanja Ljubljanskega društva „Turnverein“ občna nevolja in razburjenost. Tudi omeni lažnjivih poročil v Dunajskih listih, o katerih zvunaj dežele mislijo, da so istinita, ker povprašujejo v privatnih listih svoje sorodnike, ali morajo res z revolverjem v cerkev hoditi? Dr. Drč omeni tudi netaktnega obnašanja pri ljudski veselici. Gosp. župan Grasselli odgovori, da so mu znani dogodki v Švicariji, ker je bil zapleten v iste mestni uradnik, kateri je predložil poročilo o dogodku, ki se je že odposlalo c. kr. deželnemu predsedstvu, katero bode po svojej previdnosti ukrenilo, kar se mu potrebno zdi. Glede drugega vprašanja odgovori gosp. župan Grasselli, da presega moči mestnega magistrata, prečitati lažnjiva poročila Slovincem sovražnih dopisunov v Dunajske in Graške liste; te baže ljudje bodo toliko časa lagali, dokler njim bode kdo verjel. Gospod župan pravi, da uvidi in umeje, da je slovensko stanovništvo Ljubljansko in izven Ljubljane razsrjeno nad surovostmi, ki so se zgodile od nasprotnne stranke. A gospod župan pravi, da se čuti zavezanega, da kot predsednik mestnega zbora opozarja na veliko nevarnost, ki tiči za vsemi temi čini in prosi gospode mestne odbornike, da bi vsaki v svojem krogu miril in svaril prebivalstvo, da se ne dá zapeljati h kakim neredom, da bi se ne usedli na limanice protivnikov, kateri želé, da bi senapravil kak nered, katerega bi potem oni uporabljali za se. (Živahni dobro-klici.) Slovenskemu Ljubljanskemu stanovništvu je treba sedaj dokazati, da je politično zrelo. Pobalinsko obnašanje protivnikov (Dobro! Dobro!) naj ne bode uzrok, da se mir kalí, in najbolj

bodo kaznovani naši protivniki, ako bodo videli, da se slovensko stanovništvo ne dá zapeljati po nasprotnih provokatorjih. Tudi slovensko časopisje prosi gospod župan, naj bi delovalo in pisalo v tem smislu. Mestni zbor pritrjeval je izjavi g. župana z dobro-klici.

— (Nemška okrožnica), katero smo priobčili včeraj, se je z Dunaja poslala v Ljubljano in se prodaja po 10 kr. na korist nemškemu „Schulvereinu“. Do sedaj še nismo čuli, da bi se temu ščuvalnemu početju od katere koli strani stavile ovire.

— (Zveza slovenskih posojilnic) je imela, kakor se je ob svojem času poročalo, dné 21. januarja t. l. prvi občni zbor v Celji, pri katerem se je načelstvu zveze mej drugim tudi naložilo sestaviti jednake tiskovine za slovenske posojilnice v ta namen, da bi se potem pri vseh slovenskih posojilnicah upeljalo jednako uradovanje. Vsled tega sklepa sestavilo je načelstvo dotične obrazce ter jih že odposlalo v „Narodno Tiskarno“ v Ljubljano, kjer se bodo napravili prvi natisi za ogled posameznim posojilnicam. Če se potem obrazci odobré od vseh posojilnic, se bo ustanovila zaloga teh tiskovin v „Narodni Tiskarni“. Po tem takem je tudi zagotovljena najnižja cena posojilničnih tiskovin, kar se mora po dozdanjih skušnjah silno želeli.

— (Izredni občni zbor) Ljubljanskega veteranskega društva bode jutri 29. julija ob 2. uri popoldne v salonu gostilnice „Bierhalle“ na sv. Petra predmestji. Dnevni red je sledeči: 1. Posvetovanje zaradi sanitarne službe pri društvu rdečega križa. 2. Poročilo o stroških pri slavnosti šeststoletnice. 3. Dopolnilne volitve. 4. Posamični predlogi, ki so bili pravočasno naznanjeni.

— (Občni zbor kmetijske podružnice Radovljiške) bode to nedeljo 29. t. m. popoldne v Lescah. Program je sledeč: Volitev predsednika in odbornikov; pregled letnega računa; govor učitelja kmetijstva E. Kramarja. itd. Naj se ga častiti gg. udje obilno udeležé!

— („Slovenskega Pravnika“) 7. številka izšla je danes. Vsebina: Tudi na onega, ki si sam za-se preskrbi „priprave za ponarejanje denarja“ (kovanega), uporabljati se more § 188, lit. d. kaz. zak. — Pooblastna pogodba? volilo? §§ 959, 960, 1002 in 1019 obč. drž. zak. — Nedopustljiva glavna prisega. — §. 72 pristojb. zakona. — K istinitosti krive prisega zadostuje, da se oddana prisega skaže za krivo tudi le glede jedne same okoliščine. — K dokazu zadnje dejanske posesti vozne pravice. — Raznosti.

— („Habsburški rod“.) Celjska posojilnica naročila je 500 komadov te knjizice ter jih razdelila mej šolarje slovenskih ljudskih šol Celjskega okraja, in sicer: Ljudska šola Celjske okolice jih je dobila 171, druge knjizice pa šole v Vojniku, na Teharji, v Rožnej Dolini, Dobrni itd.

— (Vabilo h kegljanju na dobitke) v spodnji Šiški v gostilni „pri združenji“ v Čadeževih hiši, katero priredi Šišenska Čitalnica v korist pevske blagajnice. Začetek kegljanja: v nedeljo dné 29. julija 1883 zjutraj; zaključek kegljanja: v nedeljo dné 19. avgusta 1883 zvečer ob 8. uri. V dan slovesnega sklepa in razdelitve dobitkov napravita pevska zbor „pevski večer“. Dobitki: I. dobitok 3 cekini v zlatu; II. dobitok 2 cekina v zlatu; III. dobitok 8 gld. v srebru; IV. dobitok 6 gld. v srebru; V. dobitok 3 gld. v srebru; VI. dobitok (za največ serij) 5 frankov v zlatu. Serija (9 lučajev) velja 20 kr. Kdor se želi kegljanja udeležiti, a nema sam časa, pošlje naj dotični znesek rediteljema kegljanja (gg. Franu Adamiču in Antonu Knezu), katera bodeta skrbela, da se po dobrih kegljalcih za dotične keglja. K prijazni obilni udeležitvi kegljanja vabi najljubše v imenu pevcev Šišenske Čitalnice društveni odbor.

— (Z Goriskega) povzamemo zadnje „Soči“, da se je za zastavo „Slovenskemu bralnemu in podpornemu društvu v Gorici“ nabralo 252 gld. 10 kr., za št. Kocijančičev spomenik 57 gld. 50 kr., da se je v Števerjanu ustanovilo bralno društvo, da je v

Koritnici blizu Grahovega v 24. dan t. m. pogorelo 10 hiš, 7 hlevov, nekoliko prašičev in 1 junica in, da se je tudi neki starček tako ožgal, da je v 8 urah umrl in da izmej pogorelcev nobeden ni bil za-varovan.

— (Sežiganje mrličev v Gorici.) Mestni odbor Goriški vsprjel je v zadnji seji predlog, da se na pokopališči priredi peč za sežiganje mrličev. Peticijo v tej zadevi mestnemu zastopu predloženo podpisali so baje vsi zdravniki in več meščanov. Proti predlogu glasoval je Monsignore Valussi. Vpraša se samo to, kaj poreko k temu ukrepu dotične oblasti.

— (Savinjsko hmeljarsko društvo) je 22. t. m. v Žavci obhajalo svoj občni zbor pod predsedništvom g. graščaka Haupta. Udeležilo se je veliko hmeljarjev; razlagalo o hmeljarstvu nemško in slovensko; ceno kmetju nameravajo postaviti 250 gold. za 50 kilo. Kupcev je bilo iz Prage in Norimberga, pa se ni prodalo veliko, samo ranega hmelja nekoliko.

— (Vabilo) k veselici, katero priredijo Mariborski gimnazijci združeni s Celjskimi v Šmariji pri Celji, v gostilnici g. Kar. Jagodiča dne 5. avgusta t. l. Vspored: A) Beseda. 1. Kdo je mar? (1. 2.) dr. G. Ipavic. 2. Pozdrav. 3. Sirota (zbor s tenor-solom), A. Hajdrih. 4. Rožica (čveterospev), A. Nedvčd. 5. Slavnostni govor. 6. a) Slovenec sem (zbor), dr. G. Ipavic. b) Lahko noč (čveterospev), K. Mašek. 7. Deklamacija. 8. Molitev (zbor), A. Leban. 9. Petelinčkova ženitev (šaljiv zbor), A. Hajdrih. 10. Na boj! (zbor), A. Hajdrih. B) Ples. — Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Telegram „Slovenskemu Narodu“:

Praga 28. julija. V deželnem zboru utemeljuje dr. Rieger predlog o volilnej reformi, kažoč na českega naroda dvajsetletna prizadevanja za pravični volilni red, ter opomni, da tisti, ki so l. 1878 bili za volilno reformo, danes proti njej glasovati ne morejo. Predlog dra. Rieger-a, ki je naposled apeloval na bratovsko spravljivost, izročil se je komisiji 15 članov. Nemška levica glasovala je nasprotno, za formalno debato se ni nihče oglasil za besedo.

Narodno-gospodarske stvari.

Deželna kmetijska razstava v Ljubljani.

(Dalje in konec.)

Boljše nego razstava živine izpala je razstava kmetijskih strojev in kmetijskega orodja. Najlepše stroje razstavila je gotovo tovarna kmetijskih strojev Henrika Lanz-a na Dunaji. Ta tovarna je jedna največjih v Evropi, stroji te tovarne so že jako dobro poznati po Kranjskem in gotovo ne zdeluje nobena na razstavi zastopanih tovarov tako izvrstnih slamoreznikov, mlatilnic, trijerjev in drugih strojev, kakor Henrik Lanzeva. Obiskovalcem razstave dopadali so jako vsi izdelki te tovarne, katera je razstavila 8 slamoreznikov, 3 mlatilnice, več trijerjev itd. skupaj kakih 18 strojev. Tudi parna mlatilnica, lokomobil in tisti veliki slamoreznik, ki je stal na prostem, katere vse tri stroje je razstavil občeznani in napredovalni kmetovalec g. Malinšek iz Tacnja, so izdelki Henrik Lanzeve tovarne. Henrik Lanz prejel je za svoje izvrstne izdelke srebrno državno medalijo.

Veliko in lepo zbirko raznih kmetijskih strojev in kmetijskega orodja razstavil je gospod Janez Winkler, trgovec z železnino v Ljubljani. Gospod Winkler zastopa namreč več manjših tovarov kmetijskih strojev in sicer Umrath & Comp. v Pragi, Bregle-ja v Budimpešti, Luttenberger-ja v Waitz u, Kleiner in Fleischmann v Möllingu blizu Dunaja itd. Manjše kmetijsko orodje, katero je g. Winkler razstavil, bili so večinoma domači in štajerski izdelki. Najbolj dopala nam je v tej zbirki precej velika mlatilnica z otrsacem za slamo, napravljena na „gepelj“. Taka mlatilnica, katera stoji na kolesih, vredna je priporočila posebno takim posestnikom, kateri tudi drugim sosedom mlatijo. Taka mlatilnica in „gepelj“ pelje se prav lahko od sosedu do sosedu, od vasi do vasi. Stane pa samo kakih 400 gld. Ta mlatilnica, kakor tudi več manjših ročnih mlatilnic, slamoreznikov in drugih strojev, izdelana je v znani tovarni Umrath & Comp. v Pragi. G. Winkler prejel je za razstavo te lepo

urejene zbirke bronasto medalijo; tovarna Umrath & Comp. pa srebrno.

Interesantne stroje razstavila je dalje tovarna Julij Carov v Pragi. V prvi vrsti moramo omeniti tu razstavljene izvrzne Sack-ove pluge. Ti železni plugi so izvrstni za težko ilovnato zemljo, pri nas so jih gospodarji že upeljali okolu Mengša, Domžal in Kamnika. Akoravno so ta orala na videz težka, dela se z njimi lažje in veliko boljše, kakor z drugimi plugi z železno desko. Dopadala je ljudem tudi tu razstavljena Howard-ova brana za trebljenje mahu po senožetih, isto tako tudi sejalni stroj itd. Ta tovarna bila je od presojevalne komisije spoznana za izvrstno, ter je prejela tudi srebrno državno medalijo.

Srebrno svetinjo dobil je tudi Janez Drobež iz Broda blizu Celja za pluge. Drobeževi plugi razširjeni so po Kranjskem že zelo in tudi domači kovači jih že ponarejajo. Škoda le, da je gospod J. Drobež poslal za naše razmere prelahke pluge, ki so obiskovalcem menj dopali, kakor bi pričakovali.

Srebrno državno medalijo prejelo je dalje „Čebelarsko in sadjerejsko društvo kranjsko“ za čebelarsko orodje in pridelke, isto tako tudi g. M. Ambrožič, čebelar v Mojstrani na Gorenjskem.

Podkovska šola v Ljubljani razstavila je lepo zbirko konjskih kopit, raznih podkev, podkovskega orodja. Posebno so ljudje občudovali velika kamenja, katera se včasih nahajajo v konjskem drobu. Učitelj tej šoli g. Šlegel prejel je bronasto svetinjo.

G. Anton Planinec, posestnik in predstojnik kmetijske podružnice Boštanske, razstavil je jako praktičen stroj za „rebljanje“ (osmukanje) grozdja, katerega je sam konstruiral. Obdarovan je bil z bronasto medalijo.

Lepo zbirko orodja in strojev razstavili so tudi trgovci z železnino Albin Achtschin in Terček & Nekrep v Ljubljani. Prejeli so bronaste svetinje; isto tako tudi tovarna kmetijskega orodja T. Bohrer v Celovci za izvrstne pluge.

Tovarna Mayfahrt & Comp. na Dunaji poslala je 15 različnih, jako cenih strojev; bila je tudi z bronasto medaljo obdarovana. Zastopnik tej tovarni je g. Debevec v Ljubljani.

Gosp. Omersa, trgovec z železnino v Kranji, razstavil je različne verige. Škoda le, da nam ni poslal tudi na pogled izvrstnih plugov, bran in drugega kmetijskega orodja, katerega po njegovem načrtu, kajti on je sam kmetovalec, izdelujejo gorenjski kovači. Dobil je srebrno svetinjo.

Da je bilo vse izvrstno, kar je g. Samassa razstavil, tega nam ni treba omenjati.

Bohinjska sirarska zadruga imela je na severni strani razstave svojo čumnat. Imela je namen izdelavati surovo maslo itd., a do tega ni prišlo, prodajali so torej samo izvrstni bohinjski sir; kajti Bohinjci pohajkovali so več dni po razstavi, a nihče ni se zanje brigal. Imeli neso niti mieka niti posode. Arrangement razstave je bil istinito slab. Bohinjska zadruga prejela je za izdelovanje sira bronasto svetinjo.

Omeniti imamo še poskušalnico, katera je bila vedno polna obiskovalcev. Živelo se je tam jako ceno G. Juvančič, trgovec z vinom na debele in drobno v Ljubljani, delil je kozarce izvrstnega Bizeljskega vina brezplačno. Pivarna Kozlerjeva, Schreinerjeva, Auerjeva prodajale so kozarce piva po 5 krajcarjev. G. Buzzolini ustregel nam je z izvrstnimi salamami, sirom in svinjskim jezikom. Tudi pri g. Lasniku se je dobro in po ceni živelo.

Omeniti imam tu pa posebno razstavo vina „Vinorejske in sadjerejske šole“ na Slapu pri Vipavi. Kdo se več ne spomina Ruzlinga, Rulandeca, Burgundeca itd.? Kapljica je bila v resnici izvrstna. Nj. Veličanstvo presvetli cesar pokusil je sam vino, ter rekel: „Meine Herrn, diesen Wein empfehle ich Ihnen!“ to je: Gospoda moja, to vino vam priporočam! Tudi gosp. minister kmetijstva je vino jako hvalil. Slapska šola je svojo nalogo dobro zvršila. Ljudje so se pa tudi gnetili okolu Slapskih pridelkov. G. vodja R. Dolenc je na to lahko ponosen.

Načrt poslopja razstave napravil je istinito izvrstno g. deželni inženir Witschl. Škoda le, da je g. Tönnies poslopje tako površno napravil za dragi denar 3600 gold. Streha je bila tako slaba, da bi bilo boljše brez nje. Ako je le malo deževalo, bili so stroji in orodje vsi mokri in so rujaveli, in v poskušalnici stale sokar luže.

Arrangement je bil pomanjkljiv; katalog slabo urejen in napačen.

Razstava je bila primerno dobro obiskovana, bila bi pa še veliko boljše, da bi bila stala na travniku nasproti ljudske veselici, ne pa v Šiški.

E. Kramar.

